858/10

Den 30. december 2010 blev i sag nr. 76.704:

xxxxxxx xxxxx
xxxxxx xx
xxxx xxxxxxx

mod

PFA Pension
Marina Park
Sundkrogsgade 4
2100 København Ø

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har gruppelivsforsikring i PFA Pension, klager over selskabets afvisning af at yde præmiefritagelse efter den 1/6 2009 og udbetale invalidesum.

Selskabet har afvist at udbetale invalidesum og har standset bevillingen af præmiefritagelse pr. 1/6 2009 med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Ifølge forsikringsbetingelserne giver forsikringen ret til invalidesum, når erhvervsevnen af helbredsmæssige forhold varigt er nedsat til 1/3 eller derunder. Endvidere giver forsikringen ret til fuld respektive halv præmiefritagelse, hvis erhvervsevnen nedsættes med 2/3 eller derover, henholdsvis mellem 1/2 og 2/3, under forudsætning af at der ikke sker udbetaling af invalidesummen.

Pr. 16/6 2009 er klageren visiteret til fleksjob. Klageren er i løbet af 2009 på et ikke nærmere angivet tidspunkt ansat i fleksjob, efter det oplyste med 8 timer om ugen, med en månedlig indkomst inklusive offentligt tillæg på 23.000 kr.

Klageren er født i 1976. Hun blev uddannet som pensionsrådgiver i 2002 og var frem til sin sygemelding medio 2006 ansat i et forsikringsmæglerfirma, hvor hun tjente 23.500

kr. brutto om måneden. I 2006 blev hun sygemeldt efter to piskesmældslæsioner sket i 2005 og 2006 og fik efterfølgende en depression. Frem til primo 2007 har klageren taget nogle eksaminer som jurastuderende.

Ved afgørelse af 11/11 2009 har Arbejdsskadestyrelsen fastsat méngraden efter de to piskesmældslæsioner til samlet 15 %.

Ved brev til nævnet af 11/9 2009 har selskabet bl.a. anført:

"**Konklusion vedr. udbetaling af invalidesum.**
De kommunale akter har samlet set givet PFA Pension et indtryk af, at [klageren] har modarbejdet en reel arbejdsprøvning, ved at afslå at medvirke udover de af hende selv satte grænser.

Dette svarer også til den i ressourceprofilen (Bilag …) side 27 og 28 angivne konklusion, der munder ud i en indstilling om at give [klageren] afslag på fleksjob.

Vi har noteret os [klagerens] subjektive smerter, men har fået indtryk af, at den væsentligste begrænsning i forhold til erhvervsevnen er hendes indstilling til sin helbredstilstand, og hvor ringe denne er. Hun har således gennem sin advokat taget afstand fra ophold på smerteklinik (bilag …, side 20).

At [klageren] alligevel tilkendes fleksjob af kommunen, har ikke indflydelse på PFA Pensions afgørelse.

Der foreligger ingen objektive fund, som begrunder de fysiske smerter. Derfor vurderes hendes psykiske tilstand, da vores opfattelse er, at dette er eneste mulige grundlag at tilkende på.

Psykisk vurderes [klageren] færdigbehandlet i april 2008 af speciallæge i psykiatri.

På Smerteklinikken 14. maj 2009, vurderes hun af psykologen at fremstå 'psykisk upåfaldende' og det vurderes endvidere af overlægen, at der ikke er behov for yderligere psykiatrisk udredning eller intervention.

Dette lægger PFA Pension til grund for vurderingen af, at vi ej heller kan tilkende på grundlag af hendes psykiske tilstand.

På baggrund af ovenstående og det i øvrigt foreliggende, er det PFA Pensions vurdering, at det ikke kan anses for overvejende sandsynligt, at [klagerens] erhvervsevne er nedsat i dækningsberettiget grad.

Betingelsen for udbetaling i § 7, stk. 1 - om, at erhvervsevnen af PFA Pension skal skønnes varigt at være nedsat til eller under en tredjedel - findes på baggrund af en samlet vurdering ikke er opfyldt. Der skal derfor ikke ske udbetaling af invalidesummen § 7, stk. 1.

Med samme begrundelse afviser vi at udbetale invalidesum mens [klageren] er under revalidering eller i fleksjob jf. forsikringsbetingelsernes § 7, stk. 2.

Vedrørende betingelserne for præmiefritagelse i §15
Den tilkendte midlertidige fulde præmiefritagelse bortfalder, jf. § 15, stk. 5, på grundlag af Smerteklinikkens udtalelse af 14. maj 2009 (Bilag …), hvor det fremgår, at Smerteklinikkens psykolog vurderer, at patienten fremtræder psykisk upåfaldende.

Der henvises til det ovenfor anførte vedr. erhvervsevnevurderingen. Da erhvervsevnen ikke anses for nedsat i dækningsberettiget grad, kan præmiefritagelse ikke ske, jf. § 15, stk. 1-3, da disse betingelser ikke er opfyldte.

Konklusion
PFA Pension skal således fastholde, at selskabet giver afslag på udbetaling af invalidesummen, samt at selskabet afviser præmiefritagelse, da [klagerens] erhvervsevne ikke anses for nedsat i dækningsberettiget grad."

Ved brev til nævnet af 26/11 2009 har klageren hertil bl.a. bemærket:

"Dernæst vil jeg undskylde at jeg ikke har været i stand til at svare før nu, hvilket også vil blive gjort nødtørftigt idet mit helbred er hårdere belastet end det plejer.

Dette skyldes at det er lykkedes mig at finde et fleksjob på 8 timer pr. uge, hvilket pt. er for overvældende for min krop, også selvom jeg INTET foretager mig i forhold til mine dagligdags forpligtigelser, som jeg jo jf. loven egentlig skal være i stand til, før jeg varetager et fleksjob. (Det er dog mit valg at jeg vil forsøge med fleksjob, da jeg er af den overbevisning at det vil berige mit liv, og at jeg derfor må betale andre for at udføre de af mine dagligdagsopgaver som kan overdrages til andre.)

Jeg fastholder dog stadig mit krav om at PFA er forpligtiget til at udbetale mig min invalidesum samt tildele mig præmiefritagelse som før, idet jeg på deres afgørelsestidspunkt ikke havde fundet fleksjob, da jeg mener at reglen vedrørende fleksjob er indført efter mit tilskadekomst tidspunkt i 2005 og da jeg er mere end 2/3 uarbejdsdygtig.
…
Til PFA's konklusion:

Jeres påstand om at jeg har modarbejdet en arbejdsprøvning er lodret løgn. Jeg har været begrænset af de grænser min krop har sat og som både lovgivning og læge, fysioterapeut og psykiater har støttet og rådet mig til at overholde, og ikke overskride i arbejdsprøvningshenseende.

Afslaget på fleksjob i december blev givet på et uberettiget argument om at der skulle være flere behandlingsmuligheder, hvilket smerteklinikken og den senere tilkendelse bevidner.

Jeg har ikke taget afstand fra smerteklinikken via min advokat. Jeg har taget afstand til at man ikke sendte mig dertil inden arbejdsprøvningen og at man ved at kræve smerteklinikken negligerer at andre lægefaglige har foretaget den vurdering at der ikke kan gøres mere, da bla. alt hvad smerteklinikken kan tilbyde har været afprøvet. Hvilket jo også var den konklusion smerteklinikken kom frem til. Desuden var der den tilbagevendende vinkel at kommunen (ligesom I selv) forsøger at udsætte en udbetaling længst muligt…da kommunen jo ikke skal give med tilbagevirkende kraft har de endnu mere økonomisk vinding ud af at forlænge sagsbehandlingen længst muligt.

Jeg har intet imod smerteklinikken, jeg benytter mig endog igen af deres ekspertise i forhold til de nye udfordringer der opstår ved at være startet i fleksjob.

Jeres påstand om at det er min indstilling til min helbredstilstand der hindrer mig i at arbejde, må jeg igen sige at jeg ikke vil finde mig i jeres fornærmelser.

Jeg har et realistisk billede af min helbredstilstand, det er jer der har den forvrængede opfattelse, og at I overhovedet med de udtalelser jeg har liggende fra fagfolk, vil komme med sådanne udtalelser, fortæller kun om jeres manglende respekt for mennesker, ikke udøvelse af god skik og forsøg på at slippe for forpligtigelser.
Jeg har ud over de skriftlige akter I har liggende eller i hvert fald haft mulighed for at indhente, lydoptagelser af ALT hvad der er foregået i min sag.

Sjovt at nu kan … kommunes udtalelser ikke bruges mere, nu hvor den går jer imod. Det må være fantastisk selv at kunne sidde og manipulere de beviser man mener man kan bruge.

Jeres afslag på manglende objektive fund er fagligt ukorrekt!

Og på jeres afgørelsestidspunkt var jeg IKKE i revalidering (og har ALDRIG været det, da det hele tiden fra KK har været dømt som ikke en mulighed), og jeg var heller ikke i fleksjob. Ej heller var der kommet afgørelse om hvorvidt det blev tilkendelse af fleksjob eller indstilling til pension kommet retur ved det første afslag. Hvorfor betingelse § 7 stk. 2 ubestridt er opfyldt!

At I har givet præmiefritagelsen pga psykisk kan jeg ikke tage mig af. Jeg har reelt siden min tilskadekomst opfyldt betingelserne for præmiefritagelse pga mit PISKESMÆLD, at I igen laver fejlvurderinger er jeres problem. Og ja, jeg har ikke haft energi til at gøre noget ved det. Det vigtigste for mig var at jeg fik den præmiefritagelse jeg var berettiget til. Mine ressourcer så små så at bruge kræfter på at I ville køre den på psyke, ikke et valg. Men jeg har i hele forløbet gjort indsigelser imod at man mange steder forsøgte at fordreje den til psykisklidelse!

Jeg fastholder mine krav, og kræver nu ligeledes en undskyldning for alle de falske beskyldninger PFA er fremkommet med deres skrivelse."

I brev til nævnet af 4/12 2009 har selskabet hertil bl.a. anført:

"Vor lægekonsulent, som til daglig fungerer som overlæge på en af landets neurokirurgiske afdelinger, har gennemgået alle sagens lægelige akter igen. Hans konklusion er at forsikredes erhvervsevne er nedsat, men ikke med 50 % eller mere.

Han lægger afgørende vægt på neurologisk speciallægeerklæring udarbejdet af neurolog C.M., fra Neurologisk Afd. N, … hospital.

Vor lægekonsulent angiver at denne klart beskriver de manglende sammenhænge mellem de subjektive klager og de objektive fund. Erklæringen påviser en normal tilstand ved objektiv undersøgelse, med lidt bevægeindskrænkninger ved rotation i hvirvelsøjlen.

Speciallægeerklæringens beskrivelse af undersøgelsen af columna cervicalis og columna thoraco et lumbalis angiver, at forsikrede angiver stærke smerter.

De neurologiske forhold i over- og under ekstremiteter, altså arme og ben, er dog normale uden forstyrrelser, samt med normal kraft. Der findes ingen tegn på påvirkning af de nerverødder fra rygmarven, der forsyner ekstremiteterne. Lasegues test, som er negativ og tilsva-

rende er foramen kompressionstest (kompression af nerverøddernes udløbshuller fra rygmarven). Det samme gælder for Rhomberg og ArmBarr'e. Gangen beskrives normal og upåfaldende, inklusivt hæl- og tågang. Dette angives ikke at ville kunne præsteres, hvis reelle smerter forelå.

De normale neurologiske forhold, samt de negative testresultater, understreger de manglende sammenhænge mellem de subjektive smerteklager og de reelle fund ved undersøgelse af forsikrede.

Der er beskrevet kognitive forandringer med nedsat koncentrationsevne, hovedpine mv. som alle er subjektive angivelser. Hermed skønner vor lægekonsulent erhvervsevnen nedsat, men ikke med 50 %.

Sammenfatning
PFA Pension finder, på baggrund af vor lægekonsulents revurdering, ikke at forsikredes subjektive smertetilstand nedsætter hendes erhvervsevne med halvdelen eller mere. Bevisbyrden herfor findes ikke løftet."

Om klagerens økonomiske erhvervsevnetab har selskabet i brev til nævnet af 10/8 2010 bl.a. anført:

"Ved vurderingen af indtjeningsevnen må der på baggrund af forsikringsbetingelserne sondres mellem

- Forsikringsydelserne (A) invalidesum og (B) præmiefritagelse, og
- inden for begge kategorier ydelserne (1) uden ansættelse i fleksjob og (2) under ansættelse i fleksjob

ad A 1: Betingelser for udbetaling af invalidesum, mens forsikrede ikke er i fleksjob
Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 7, stk. 1, jf. § 16, at forsikrede skal have et indtægtstab, der mindst svarer til to tredjedele af indtægten før nedsættelsen af erhvervsevnen. Det, der skal sammenlignes, er således:

- på den ene side den tidligere faktuelle indkomst før nedsættelsen af erhvervsevnen, og
- på den anden side den mulige indtægt i ethvert erhverv efter nedsættelsen af erhvervsevnen.

Den tidligere faktuelle indkomst før nedsættelsen af erhvervsevnen:
Forsikrede var fra 1/6 2005 til 30/11 2006 ansat hos … på fuld tid. Hendes indtægt var inden sygemeldingen medio 2006 23.500 kr. månedlig brutto inkl. eget pensionsbidrag. (Bilag …)

Den mulige indtægt i ethvert erhverv efter nedsættelsen af erhvervsevnen:
Forsikrede er pt. ansat i fleksjob hos … Hun får 23.000 kr. månedligt i løn. (Bilag …)

Forsikrede angiver i anmeldelsen at have stillingen forsikringsfunktionær. (Bilag …)
Det fremgår af de kommunale akter (Bilag …, side 3), at forsikrede i sit CV har angivet, at hun er uddannet som pensionsrådgiver i 2002, men oprindeligt uddannet massør. Endvidere angiver forsikrede at have bestået elleve juridiske kursusfag ved … Universitet og … Universitet. Herudover angiver forsikrede at have bestået to forsikringskurser samt to kurser som merkonom. Ved sin sygemelding var forsikrede ansat som forsikringsfunktionær hos ... Hun er 34 år og har 3,5 års erfaring.

Baseret på oplysninger på www.jobindex.dk kan en 34-årig 'forsikringsmedarbejder' i Midtjylland med et gymnasialt uddannelsesniveau og 3,5 års erhvervserfaring i dag tjene 30.990 kr. månedlig brutto inklusive pension. Som 'kontorfunktionær' er lønnen 24.824 kr., og som 'kontormedarbejder' er den 20.635 kr.

Baseret på oplysninger på www.lontjek.dk kan en privatansat 34-årig kvinde med gymnasial uddannelse i et job, der forudsætter viden på mellemniveau ('arbejde med salg, finansiering, forretningsservice, administration med videre) med en 37 timers arbejdsuge tjene 26.252 kr. månedligt brutto uden pension. Lønnen i det offentlige angives til 21.638 kr. (stat) og 21.797 kr. (kommune).

Konklusion:
Det må antages, at forsikrede ud fra de angivne gennemsnitslønninger vil kunne tjene mere end de 7.666 kr. månedligt, som udgør 1/3 af forsikredes tidligere faktuelle indkomst før nedsættelsen af erhvervsevnen.

Beregningen er teoretisk, idet forsikrede i dag er i fleksjob hos …, hvor hun tjener 3/5 23.000 kr. månedligt, jf. punkt A 2.

Ad A 2: Betingelser for udbetaling af invalidesum, mens forsikrede er i fleksjob
Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 7, stk. 2, at forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Det, der skal sammenlignes, er således:

- på den ene side, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder, og
- på den anden side forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud).

Konklusion:
Baseret på oplysninger på www.jobindex.dk og www.lontjek.dk, som er refereret ovenfor, må en sædvanlig løn for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder antages at være 23.000 - 26.000 kr. månedligt brutto inkl. pension.

Rent faktisk tjener klageren i øjeblikket 23.000 kr. månedligt i sit fleksjob, og indtjeningsevnen er således ikke nedsat i nævneværdig grad - og slet ikke i dækningsberettiget grad.

Ad B 1: Betingelser for præmiefritagelse, mens forsikrede ikke er i fleksjob
Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 15, stk. 1 og 2, at forsikredes erhvervsevne skal være nedsat til 1/3, henholdsvis halvdelen, uden at der derved er sket udbetaling af forsikringssum. Nedsættelse af erhvervsevnen indebærer traditionelt både en medicinsk (helbredsmæssig) vurdering og en økonomisk vurdering af indtjeningsevnen.

Der er ikke i forsikringsbetingelserne angivet nogen særlig beregningsmåde for indtjeningsevnen, og det må derfor antages, at fuld præmiefritagelse opnås, hvis forsikrede, der ikke er i fleksjob, ikke må antages at ville kunne oppebære en løn, som er større end en tredjedel af den løn, som er sædvanlig for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder (altså en løn svarende til ca. 7.666 - 8.666 kr.). Halv præmiefritagelse kan tilsvarende opnås, hvis forsikrede, der ikke er i fleksjob, ikke må antages at ville kunne oppebære en løn, som er større end halvdelen af den løn, som er sædvanlig for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder (altså en løn svarende til ca. 11.500 - 13.000 kr.).

Konklusion:
Det må baseret på vurderingen af den medicinske invaliditetsgrad antages, at forsikrede vil kunne tjene mere end en tredjedel af den løn, som er sædvanlig for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder (altså en løn svarende til ca. 7.666 - 8.666 kr.).

Hermed er indtjeningsevnen ikke reduceret i en sådan grad, at der er mulighed for fuld præmiefritagelse.

Det må yderligere antages, at forsikrede kan tjene mere end halvdelen af den løn, som er sædvanlig for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder (altså en løn svarende til ca. 11.500 - 13.000 kr.).

Beregningen er teoretisk, idet forsikrede i dag er i fleksjob, hvor hun tjener 23.000 kr. månedligt, jf. punkt B 2.

Ad B 2: Betingelser for præmiefritagelse, mens forsikrede er i fleksjob
Det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 15, stk. 3, at forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) skal være nedsat til en tredjedel, henholdsvis halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder. Det, der skal sammenlignes, er således:

- på den ene side, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder, og
- på den anden side forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud).

Konklusion:
Baseret på oplysninger på www.jobindex.dk og www.lontjek.dk, som er refereret ovenfor, må en sædvanlig løn for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder antages at være 23.000 - 26.000 kr. månedligt brutto inkl. pension.

Forsikrede i dag er i fleksjob, hvor hun tjener 23.000 kr. månedligt.

Da denne indtægt overstiger de 7.666 - 8.666 kr., henholdsvis 11.500 - 13.000 kr. månedligt brutto, som er grænsen for henholdsvis fuld præmiefritagelse og halv præmiefritagelse, er indtjeningsevnen ikke nedsat i dækningsberettiget grad."

Af erklæring af 13/3 2007 udfærdiget af en speciallæge i psykiatri fremgår bl.a.:

"**Konklusivt.**
Drejer det sig om en samboende arbejdsløs forsikringsassistent, der altid har haft en vis tendens til kontrol og perfektionisme. Hun har tidligere lidt af bulimi, er i skrivende stund atter med begyndende symptomer derpå. Efter en cykelulykke i 2005 og et skiuheld i 2006 har hun udviklet en svær smertesituation med smerter i nakke og krop som beskrevet af neurologisk speciallægeerklæring. Det er ikke lykkes at kurere denne smertetilstand. Hun har i perioden efterfølgende udviklet klare træk til PTSD, post traumatisk belastningsreaktion med søvnbesvær, irritabilitet, koncentrationsbesvær og delvis amnesi, sideløbende hermed er der betydelige depressive symptomer, som det trods to forskellige antidepressive medikamenter i langvarige dosering ej heller har bevirket varig lindring. Hun er i dette kalenderår med nedsat arbejdsevne til langt under 2/3, men afventer indkaldelse til psykiatrisk speciallæger. Begge hovedklager med depression og PTSD er almindeligvis tilgængelig for behandling.

Diagnose:

F 43.1 Post traumatisk belastningsreaktion
F 32.2 Depressiv enkeltepisode af svær grad under psykotiske symptomer."

Af erklæring af 20/12 2007 udfærdiget af en speciallæge i ortopædkirurgi fremgår bl.a.:

"Tilstanden er forenelig med følger efter whip lash. Med hensyn til fremtidig behandling, kan det blive nødvendigt med fortsat behandling ved kiropraktor eller fysioterapeuter, og vil i fremtiden i en årrække få behov for smertestillende medicin i form af gigtmedicin samt Panodil. Med hensyn til prognose vil generne ofte aftage en del med tiden, og det kan også blive nødvendigt med at supplere den behandling, hun allerede modtager, med f.eks. kraniosakralterapi og/eller senetensbehandling, hvilket der er erfaring for kan give yderligere symptomlindring. Det kan blive nødvendigt med symptomdæmpende behandling i indtil flere år.
Med hensyn til patientens erhvervsevne kan det blive nødvendigt med revalidering til knapt så stressende og belastende arbejde. På grund af patientens påvirkede korttidshukommelse og koncentrationsbesvær kan det blive vanskeligt for patienten at færdiggøre sit jurastudie. Det er nu mere end 2 år siden patienten havde første traume."

Af neuropsykologisk erklæring af 4/3 2008 udfærdiget af en psykolog fremgår bl.a.:

"Patienten er en 31 årig kvinde, som har gener efter dels en faldulykke i november 2005 og dels en skiulykke i april 2006. Der verserer en sag om afklaring af erhvervsmuligheder. Jobcenter … har anmodet om en neuropsykologisk erklæringsundersøgelse. Erklæringen ønskes indeholdt en undersøgelse af et muligt 'funktionelt moment'.

[Klageren] beskriver sit aktuelle klagebillede som smerter i venstre nakke og skulderblad, hovedpine, udtrætning, behov for daglige hvil, utilpashed, svimmelhed, synsforstyrrelser, støj- og lysfølsomhed, hedeture, dårlig søvnkvalitet, afhængighed af andres hjælp. Nedsat overblik, nedsat nyindlæringsevne og hukommelse, nedsat koncentrationsevne, ordfindingsbesvær, taber tråden i samtale, besvær med at følge samtale i større forsamlinger, afledelighed, nedsat læseevne, stavebesvær, nedsat initiativ. Humørmæssige udsving, grådlabilitet, rastløshed, irritabilitet, øget temperament. Svært ved at acceptere de begrænsninger, som smerterne forårsager. Er følelsesmæssig belastet af det, som opleves, som kommunens manglende accept af hendes skade. Økonomisk presset. Planer for fremtiden er usikre.

Patienten er undersøgt med prøver fra testbatterierne WAIS-III og WMS-III, hvor hendes kognitive færdigheder sammenlignes med en jævnaldrende gruppe af 30 - 34 årige. Patienten skønnes habituelt at have placeret sig over midten af normalområdet.
…
Testresultaterne viser, at patientens verbale- og nonverbale færdigheder ligger under forventet niveau, men færdighederne er svingende og der opnås ikke entydig statistisk sikkerhed for en nedsat funktion. Langtidshukommelsen for auditivt præsenteret materiale ligger under forventet niveau, men der opnås ikke tilstrækkelig statistisk sikkerhed for, at funktionen er reelt nedsat. Der ses derimod, at det mentale tempo, arbejdshukommelsen, korttidshukommelsen og langtidshukommelsen for visuelt præsenteret materiale ligger væsentligt under forventet niveau. Der opnås statistisk sikkerhed for, at disse funktioner er reelt nedsatte. Bemærk i den forbindelse, at 99% af patientens jævnaldrende har et hurtigere mentalt tempo, 92% af patientens jævnaldrende har en bedre arbejdshukommelse, ca. 96% af patientens jævnaldrende har en bedre korttidshukommelse og 95% af patientens jævnaldrende har en bedre langtidshukommelse for visuelt præsenteret materiale.

Sammenfattet har patienten markante funktionsnedsættelser på en række kognitive områder. Funktionsnedsættelserne vurderes at skyldes en smerteproblematik opstået på baggrund af forvridning af halshvirvelsøjlen ved omtalte faldulykker. I tilgift har patienten udviklet en psykologisk belastningsreaktion, som sandsynligt forværrer funktionsniveauet. Der synes ikke belæg for at konkludere, der er tale om en funktionel lidelse.

Smerteproblematikken har bestået i mere end to år og kan nu være kronisk. Det er vigtigt, at patienten fremover indretter hverdagen under hensyntagen til smerterne, dvs. undgår overbelastning. Endvidere anbefales benyttelse af kompensationsstrategier for at afhjælpe de kognitive vanskeligheder. En henvisning til tværfaglig smertebehandling bør overvejes, da kombinationen af læge, psykolog og fysioterapeut med specialviden indenfor dette felt eventuelt kan medvirke til reduktion af smerterne. Efter et sådant forløb må det vurderes om en arbejdsprøvning kan iværksættes. I øjeblikket er der meget begrænsede kognitive ressourcer i forhold til en arbejdsprøvning."

Af erklæring af 30/3 2009 udfærdiget af en speciallæge i neurologi fremgår bl.a.:

"Objektivt findes ingen mistanke om sygdom i det centrale nervesystem, der findes udtalte myogene forandringer i nakkeregionen samt sv. t. skulder muskulaturen.
Der er som angivet af psykologen tale om en kronisk smertetilstand, der giver anledning til funktionsnedsættelse på det kognitive område.
Ud fra sagens kronisitet må jeg udtale, at helbredstilstanden formentlig, er stationær. Skadelidte havde som angivet et faldtraume før traumet den 24. februar 2006, der gav anledning til venstresidige nakkesmerter, dette er muligvis en accentuerende årsag til, at hun har fået de udtalte myogene forandringer, der findes i hendes nakkeregion d.d.
Der som vanligt ved disse sager diskrepans mellem de udtalte klager og den neurologiske undersøgelse, der udelukkende påviser myogene forandringer i col. cerv.

Diagnose: Distorsio col. cerv. obs. pro./mistanke om whiplash traume."

Af statusattest udfærdiget af en overlæge ved en smerteklinik af 14/5 2009 fremgår bl.a.:

"Diagnose: distorsio columna cervicalis (vrid i rygsøjlen).

Patienten klager over konstante, dunkende, hivende og trykkende smerter i nakken, som trækker op i hovedet og ned i ryggen. Smerterne forværres ved enhver fysisk aktivitet, lindres lidt i vekslende stilling.

Ved objektiv undersøgelse findes myofascielle smerter i nakkefæsterne, trapezius musklen, tindingerne, paravertebral muskulaturen samt omkring skuldrene bilateralt.

Patienten har haft denne smertetilstand gennem 3 år. Er blevet undersøgt ved forskellige specialister, inklusiv gennemgået et vurderings- og behandlingsforløb på … Rygcenter. Ingen terapeutiske tiltag har bidraget til en smertelindring af betydning for arbejdsevnen.

I Smerteklinikken har vi afprøvet TENS (svag strøm til smertelindring) og patienten har fået at apparat med hjem til videre afprøvning. Behandlingen har haft en beskeden effekt på smertetilstanden. Patienten går fortsat regelmæssigt til kiropraktor.

Patienten er blevet neuropsykologisk testet, hvor det fremgik, at hukommelse og koncentration er svækket. Smerteklinikkens psykolog vurderer, at patienten fremtræder psykisk upåfaldende og bruger de fleste kendte smertehåndteringsteknikker til takling af nuværende smertetilstand.

Der vurderes, at patienten ikke har behov for yderligere psykiatrisk udredning eller intervention. Vi har ikke flere behandlingsforslag, idet patienten har været igennem tilsvarende behandlingstilbud før uden tilfredsstillende virkning.

Tilstanden vurderes som stationær med behov for varige skånebehov; undgå tunge løft, langvarig aktivitet i samme stilling og brugen af armene over skulderniveau samt have mulighed for skiftende arbejdsstillinger."

Om arbejdsprøvning mv. af klageren i kommunalt regi fremgår i "Vurdering af Funktionsevne" af 29/9 2008 bl.a.:

"**Samlet vurdering**
[Klageren] har været i en arbejdsprøvning på Reva … værksteder i cirka 14 uger. Hun har et godt fremmøde i forhold til den aftalte arbejdstid på 2 dage af 4 timer. De 4 timer fordeler sig på cirka 2 ½ times arbejde og 1 ½ times pause/hvile.

[Klageren] har et betydeligt fysisk nedsat funktionsniveau, kognitive vanskeligheder og virker psykisk/personlig sårbar. [Klageren] har i perioden mødt på arbejde i 8 timer ugentligt, hvilket hun p.t. oplever, som det hun maksimalt kan magte. Den kvantitative ydelse er grundet det store behov for pause/hvile cirka 50% af en ordinær indsats. [Klageren] har et arbejdstempo tæt på ordinærområdet, højest inden for kontorlignende funktioner.

[Klageren] har nogle meget faste grænser for, hvad hun magter. Når disse grænser respekteres, viser [klageren] gode erhvervsmæssige og personlige kompetencer inden for områder, hun føler sig hjemme i.

Det er yderligere en ressource, at [klageren] ser sig selv på arbejdsmarkedet og gør sig tanker om, hvordan det kan realiseres samt virker i stand til at skabe kontakter via sit netværk.

Som [klageren] selv gør opmærksom på, kan det, når det fremtidige forsørgelsesgrundlag er endeligt fastlagt, vise sig, at hun vil få flere ressourcer til at håndtere sine funktionsnedsættelser. Det vil eventuelt også kunne medføre mere overskud til at arbejde lidt flere timer ugentligt.

Det anbefales at støtte [klageren] i at blive henvist til smertehåndtering."

Af den kommunale sags oplysninger om klagerens helbredsforhold fremgår af notat udfærdiget af den kommunale lægekonsulent af 3/6 2009 bl.a.:

"[Klageren] har i 2009 været i et forløb på smerteklinikken i ... Der er her foretaget neuropsykologisk vurdering, som viser, at [klageren] er psykisk upåfaldende og bruger de fleste kendte smertehåndteringsteknikker til takling af nuværende smertetilstand. Hukommelse og koncentration findes som tidl. svækket. På smerteklinikken har man forsøgt TENS behandling (svag strøm til smertelindring) med beskeden effekt. Man vurderer tilstanden som stationær

og vurderer ikke, at der er behov for yderligere udredning eller behandling. Der er varige skånebehov i forhold til fysisk betonet arbejde og arbejdsstillingerne skal være omvekslende.

Vurdering:
Tilstanden er meget velbelyst og varig uden yderligere behandlingsmuligheder.
Der foreligger klare kognitive deficit efter 2 faldulykker som udtryk for varige skader efter whiplashskader.
Tilstanden har været uændret i ca 3 år. [Klageren] har gennemgået et forløb smerteklinik og tilstanden vurderes varig uden yderligere behandlingsmuligheder. Funktionsniveauet er varigt nedsat. [Klageren] skal skånes for fysisk betonet arbejde og arbejdsstillingerne skal være omvekslende."

Af sagsbehandlernotat af 3/6 2009 i den kommunale sag fremgår det:

" **Faglig vurdering og § 70a redegørelse**

Faglig vurdering
[Klageren] skønnes, at have en varigt og væsentlig nedsat arbejdsevne. Denne vurdering kan udledes på baggrund af behandlingen på Smerteklinikken.
På baggrund af en helhedsvurdering af de foreliggende oplysninger skønner jeg endvidere, at der ikke er yderligere behandlingsmuligheder.

Det er min vurdering, at det faktiske funktionsniveau kun i ringe eller nogen grad er beskrevet i den foreliggende arbejdsprøvning, og at [klagerens] adfærd har været modstridende I forhold til de helbredsmæssige oplysninger som foreligger i sagen. Jeg lægger stor vægt på de nye oplysninger i sagen fra smerteklinikken i …, som angiver, at [klageren] nu er optimalt behandlet. Der er ikke opnået nogen bedring via den specialiserede behandling smerteklinikken kan tilbyde.
På den baggrund vil jeg anbefale, at [klageren] anerkendes som værende i fleksjobgruppen, jf. Beskæftigelseslovens § 70, og man i Fleksjobgruppen foranstalter en virksomhedspraktik (revalidering forud for fleksjob), hvor der tages særligt hensyn til [klagerens] skånebehov i forhold til fysisk betonet arbejde og omvekslende arbejdsstillinger."

I forsikringsbetingelserne hedder det bl.a.:

"**Invalidesum ved varig generel erhvervsevnenedsættelse**
§ 7. Retten til udbetaling af invalidesum indtræder, når forsikredes generelle erhvervsevne, jf. 16, i forsikringstiden, men inden det 60. år, på grund af sygdom eller ulykkestilfælde efter PFA Pensions skøn er varigt nedsat til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne. PFA Pension vurderer erhvervsevnen selvstændigt og uafhængigt af offentlige myndigheders eventuelle vurdering, uanset baggrunden for myndighedernes vurdering, herunder ved tilkendelse af offentlig pension.

Stk. 2. Forsikrede har ikke ret til udbetaling af invalidesum under revalidering eller ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til en tredjedel af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til en tredjedel af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.
…
Præmiefritagelse

§ 15. Hvis forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke nedsættes til en tredjedel eller derunder af den fulde erhvervsevne, uden at der derved sker udbetaling af forsikringssum, ydes der præmiefritagelse frem til forsikringens ophørstidspunkt, jf. den mellem forsikringstager og PFA Pension indgåede aftale.

Stk. 2. Hvis forsikredes erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke nedsættes til mellem halvdelen og en tredjedel af den fulde erhvervsevne, uden at der derved sker udbetaling af forsikringssum, ydes der halv præmiefritagelse frem til forsikringens ophørstidspunkt, jf. den mellem forsikringstager og PFA Pension indgåede aftale.

Stk. 3. Forsikrede har ikke ret til præmiefritagelse under revalidering eller ansættelse i en stilling, der finansieres helt eller delvist af det offentlige som følge af nedsat erhvervsevne, medmindre den generelle erhvervsevne er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af den fulde erhvervsevne, og forsikredes indtjening (summen af arbejdsindtægt og eventuelle sociale og andre offentlige ydelser og tilskud) er nedsat til henholdsvis en tredjedel eller halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Stk. 4. Der kan tidligst ydes præmiefritagelse fra det tidspunkt, hvor forsikredes erhvervsevne har været uafbrudt nedsat i tre måneder.

Stk. 5. Hvis forsikredes erhvervsevne genvindes i en sådan grad, at betingelserne for præmiefritagelse ikke længere er til stede, ophører præmiefritagelsen med et varsel på én måned?"

Nævnet udtaler:

Invalidesum:

Nævnet finder efter sin gennemgang af sagen – herunder særligt oplysningerne om klagerens indtægt i fleksjobbet – ikke at kunne kritisere, at selskabet ikke har fundet det godtgjort, at klagerens generelle erhvervsevne varigt er nedsat med 2/3 eller derover af helbredsmæssige årsager. Nævnet kan derfor ikke pålægge selskabet at udbetale invalidesummen.

Præmiefritagelse:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet ikke at kunne kritisere, at selskabet i perioden efter klagerens ansættelse i fleksjobbet har afvist at yde præmiefritagelse med henvisning til, at hun i ansættelsen oppebærer en indtægt, der klart overstiger halvdelen af, hvad der er sædvanligt at tjene for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse og alder.

Selskabet standsede bevillingen af præmiefritagelse pr. 1/6 2009. Spørgsmålet er herefter, om klageren har godtgjort, at hendes erhvervsevnetab i den mellemliggende periode har været nedsat i dækningsberettigende grad. Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, henset bl.a. til det betydelige mén, som tilskadekomsterne har medført, det oplyste om skånebehov og arbejdsprøvningen af klageren, at hendes generelle erhvervsevne i mellemperioden må anses for at have været nedsat med mellem 1/2 og 2/3. Hun har derfor frem til ansættelsen i flexjobbet været berettiget til halv præmiefritagelse.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Selskabet, PFA Pension, skal anerkende, at klagerens generelle erhvervsevne har været nedsat med mellem 1/2 og 2/3 i perioden fra den 1/6 2009 til klagerens ansættelse i fleksjobbet, og skal yde klageren halv præmiefritagelse i denne periode.

Klagen kan i øvrigt ikke tages til følge.

Poul Sørensen